

τὸ Δασκαλισμὸν μὲ τὸν περίφημόν του «Διάλογον» καὶ ἀπὸ τότε—πρὶν ἀπὸ τὰ 18:30—ἐννοίωσεν τὴν σημασίαν καὶ τὴν σπουδαιότητα τοῦ Γλωσσικοῦ ζήτηματος, ἀφοῦ λέγει στὸ Διάλογον: «Δὲν ἔχω τίποτε ἄλλο στὸ νοῦ μου πᾶρεξ ἑλευθερία καὶ γλώσσα». Δὲ ξεχώριζε δηλ. τὴ γλωσσικὴν ἀπὸ τὴν ἔθνικὴν τὴν ἰδέαν κ' ἔδραλε τὸ ζήτημα ἀκριβῶς ὅπως ἔδραλε ὕστερον ἀπὸ πενήντα χρόνια ὁ Ψυχᾶρης.

(Στᾶλλο φύλλο τελιώνει)

Μ. Δ ΦΡΑΓΚΟΥΔΗΣ

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΜΑΣ

ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ —Τὸ ζήτημα—«αἱ σοβαραὶ δηλ. ἀποκαλύψεις περὶ τῶν ἐνόχων σκευωριῶν τῆς σπείρας τῶν μαλλιαρῶν ἐφείλκυσαν, γράφει ὁ «Ταχυδρόμος» (19 Ὀχτ) συντόμως τὴν προσοχὴν τῆς Κεντρικῆς τοῦ Πέραν Ἐφορίας, ἥτις κ' ἔσπευσε δι' ἐπιτροπῆς νὰ καλέσῃ τὴν Ἐφορίαν τοῦ Ζωγράφου νὰπαντήσῃ τί εἶναι αὐτὰ, τὰ ἑποῖα τεκταινόνται εἰς τὰς σχολὰς τῆς κοινότητος.» Παρακατιῶν τονίζει ὁ συντάχτης ὅτι «καιρὸς πλέον παρώθρου, καὶ κατήκον τοῦ ἐν Φαναρίῳ Κέντρου νὰ πατάξῃ κτλ.»

Κι ὁ «ἐπόπτης τῶν σχολῶν» ἀρχιμανδρίτης τὴν εὐχὴν του! Σωφρόνιος ἀπὸ τίς στήλες τῆς «Ἐκκλ. Ἀληθείας» — ἔργον τοῦ πατριαρχικοῦ — «βάλλει κραυγὴν» λέει ὁ «Ταχυδρόμος» ποῦ ξαναδημοσιεύει στὸ ἴδιον φύλλο τὸ σχετικὸν ἄρθρον.

Τὸ ἄρθρον τοῦ πάτερ Σωφρόνιου εἶναι γραμμένο μὲ σωφροσύνη ἐννοεῖται, καὶ μὲ τὸ χαρακτηριστικὸν ἐκεῖνο *odium theologicum* τῶν βυζαντινοκαλογερικῶν συζητήσεων καὶ καυγάδιων. Στὸ φωτεινὸν αὐτὸ ἄρθρον ὅπου συγκρίνονται οἱ δημοτικιστὰδες μὲ τοὺς Ἰσουλῆτες καὶ τοὺς ἄλλους προσηλυτιστές, ψαρέψαμε κάποιον ἀκριβῆ λογικὸν μαργαριτάρη. Εἶναι δὲ καὶ ἡ στερνὴ φράση τοῦ ἄρθρου: «Ἄλλ' ἂν, γράφει ὁ ἀρχιμανδρίτης πάτερ Σωφρόνιος, εἶναι ἀληθές ὅτι οἱ νεκροὶ δὲν ἀνίστανται, εἶναι ἀφ' ἑαυτοῦ λελεγμένον ὅτι—τί νομίζετε;— οἱ ἀθάνατοι δὲν... ἀποθνήσκουσιν.» Ἔχει κάποια σημασίαν τὸ ρητὸν *La fin couronne l'oeuvre*.

Καὶ στὸ φύλλο τῆς 23 Ὀχτ. διαβάζομε πάλι γιὰ τὸ ζήτημα τὰ ἴδια ἢ ἀπάνω κάτω τὰ ἴδια, μὲ κάποια καθέκαστα ποῦ ἐνδιαφέρουν· λ. χ. ὅτι τὰ παιδιὰ τολμοῦν ἐκεῖ στὰ σχολεῖα νὰ γράφουν ἐκθεσες στὴ δημοτικῇ. Μᾶς πληροφορεῖ ἀκόμα ὅτι τὸ ζήτημα παραπέμπεται εἰς τὸ Μ. Συμβούλιον, τὸ τὸ ὅποιον ἔχομεν, λέει, τὴν πεποιθῆσιν ὅτι θὰ ἐπιληφθῇ αὐτοῦ μετὰ τῆς δεύσεως αὐστηρότητος.

Δὲν εἶχαμε καμὴν ἀμφιβολίαν ὅτι ἱερὴ ἀγανά-

χτησι εἶναι ποῦ κάνει τὸν ἀξιότιμον κύριον Α. Κ. Γεράρδο νὰ ξεφωνίζει μὲ τόσο θυμὸν καὶ πόνον. Καὶ μὲ χαρὰ μας εἶδαμε τὴν ἰδέαν μας νὰ τῇ βεβαιώσῃ τὰκόλουθα λόγια ἀπὸ τὸ «Ἐργάτη» τῆς Πόλης (31 Ὀκτώβρη). «Φωνάζει ὁ κύριος, ἐπειδὴ ὁ ἀφέντης του ὁ ἐφημεριδοέμπορος καὶ βιβλιοπακάλης χάνει ἀπὸ τὰ βιβλία αὐτὰ τοῦ Ζωγράφου κάπου 3' 0 λίρες.» Νὰ ἐννοοῦμαστε.

ΣΤΗ ΣΜΥΡΝΗ.—Καὶ ἡ «Παλιγγενεσία» τῆς Σμύρνης (φύλλο 23 τοῦ Ὀκτώβρη) ξανατυπώνοντας τοῦ πάτερ Σωφρόνιου τὸ ἄρθρον τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» παρατηρεῖ πὼς «Κρούσματα μαλλιαρισμοῦ παρατηρήθησαν δυστυχῶς μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς Ἐφορίας Σχολῆς τινος ἐν Κων/πόλει» καὶ γεραίρει τὸν «Ταχυδρόμον» ποῦ «ἐπετέθη σφοδρῶς κατὰ τῆς ἐκτροχιάσεως ταύτης.»

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ.—Ὁ ρηξικέλευθος καὶ φρονηματίας κ. Σμιτζόπουλος, ὁ ἐξ Ἀμφίσσης, ἦγουν Σαλώνων, ἐξερευγόμενος τρομερὰς καὶ ἀκατονομάστους ἀνταποκρίσεις διὰ τοῦ «Σκρίπ», δημοσιεύει ἐν τῇ «Σκρίπ» τῆς παρελθούσης Κυριακῆς βροντερὰν κατὰ τοῦ Μαλλιαρισμοῦ ἀνταπόκρισιν, ἣς παραθέτομεν ἐλάχιστα τινὰ ψήγματα ὡδε:

«Διὸ ἐπὶ τούτοις γινώτω ὁ ἀπαίσιος καὶ μωρὸς Μαλλιαρισμὸς ὁ διευθυνόμενος καὶ καλλιεργούμενος ὑπὸ ἐγκεφάλων ἀδεξίων φύσει νὰ αἰσθανθῶσι ποῦ τὸ ὄραϊον καὶ ἀναγκαῖον τῇ Ἑλληνικῇ κείνῃ ἐστὶ ἡ νῦν Ἑλλάς βαδίζουσα πρὸς τὸν θεῖον προσρισμὸν τῆς ἑνᾶ τῶν λυσιτελεστάτων καὶ ἐνωτικῶν παραγόντων τοῦ σύμπαντος Ἑλληνισμοῦ ἔχει νὰ ἐλπίζῃ τὴν ἀθάνατον Ἑλληνικὴν γλῶσσαν τὴν τε ἀρχαίαν καὶ τὴν ἐν χρήσει καθωμιλημένην καὶ αὐτὴ ἡ δόξα καὶ τὸ σέμνωμα τῆς Ἑλλάδος μας φθονομένη ὑπὸ τῆς φθονερᾶς διπλωματίας εἶνε ὁ κύριος λόγος, δι' ὃν ἐγεννήθη ὁ Μαλλιαρισμὸς «Γκρινιάζω» καὶ λοιπὰ ἀνοουσιώτατα καὶ βδελυγμῶν κατωφερῆ καὶ ἐπικίνδυνον ἐπιφέροντα ἵνα τοῦ χρόνου προϊόντος, ἐκλείψῃ τελῶς ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἡ ἦν λαλεῖ σήμερον γλῶσσα καὶ οὕτω τὸ ἔθνος μας νὰ μὴ δύναται ν' ἀξιοὶ οὐδεμίαν ἀρχαίαν καταγωγὴν ὡς ἀρχαιοῦθεν ἕως τῶν ἐνεστώτων χρόνων ἐπιζῶν καὶ δρῶν.

Φρονῶ πεποιθῶς ὅτι ἡ ἡμετέρα Ἑλληνικὴ γλῶσσα καίτοι παρουσιάζεται ὡς κάρφος τῶν ἐφθαλμῶν τῶν ἐχθρῶν μας ἀδύνατον νὰ καταδληθῇ καὶ ἀπολεσθῇ χάριν πρῶτον μὲν εἰς τὴν θεῖαν πρόνοιαν, ἥτις διέσωσεν αὐτὴν ἐν μέσῳ τῆς κατακλυσάσης τὸ γένος μας δουλείας καὶ δεύτερον, λεπτότητα τρόπων καὶ φράσεων ποικίλων, ὡς τὰ πα-

λυειδῆ χρώματα ὑφάσματός τινος, τὰ ὅποια καλλιτεχνικῶς κατανεμημένα καὶ κατηυθυσμένα ἀπεικονίζουσι καὶ δικαίως τὸ πράγματι καλλιτεχνικὸν ἔργον τοῦ φιλοκάλου καὶ σοφοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, ὡς τὰ πολλὰ καὶ πολύχρωμα ἄνθη, τὰ ὅποια καίπερ φέροντα τὰ τοιαῦτα χρώματα παριστῶσιν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς τοῦ ἀνθρώπου ἀκριβῶς αὐτὸ τὸ ὄρατον τὸ τῆ ἀπανταχοῦ φύσει ὄν, ὃ τοιοῦτον ὄρατον εἶνε ἀπαύγασμα τοῦ ἀνωτάτου καὶ ὄραιστατου ὑπὲρ πάσαν ἀνθρωπίνην ἔκφρασιν καὶ παράστασιν τοῦ κοινοῦ ἀρχιτέκτονος Θεοῦ μας.»

Καὶ τὸ μέγα ἔλεος ἐφ' ὑμᾶς, κύριε Σιμιτζέ-πουλε, — ἵνα τὴν τοῦ Θεοῦ γλῶτταν λαλήσωμεν.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ κ. ΠΑΛΛΗ

Ἀπὸ ἓνα μέρος τῆς Ἑπείρου γράφουν πρὸς τὸν κ. Πάλλη :

. . . . 4)17 Ὀκτώβρη 1910.

Σεβαστὲ κύριε Ἀλεξάντρε Παῦλλη

Liverpool

Προχτὲς πῆρα τὸ Ἡλιοφέγγαρο ποῦχες τὴ καλωσύνη νὰ μοῦ στείλῃς καὶ Σὲ φχαριστῶ μὲ τὸ τυρωπιάνω. Τὸ διάβασα κ' εἶδα πῶς ἔχετε μεγάλο πόθο νὰ δουλέψετε γιὰ τὸ κινδὸ τοῦ ἔθνου μας καὶ νὰ τοῦ ξεκάνετε τὴ γλωσσικὴ του σκούργια. Καὶ βέβαια εἶνε ἀλήθεια πῶς ἡ καθαρεύουσα τοῦ εἶναι σὰν μιὰ θηλιά στὸ λαϊκόν, ποῦ δὲν ἀφήνει νὰ καυιπίνῃ ὅ,τι τοῦ δίνουν γιὰ πνευματικὸ φαγι. Ἀλλά, ἔλα ποῦ κ' ἡ δημοτικὴ δὲν ἦρθεν ἀκόμη σωστὰ ἀρματωμένη γιὰ νὰ διώξῃ τὴ κλέφτρα τὴ καθαρεύουσα. Γιὰ τοῦτο χρειάζεται δουλειὰ καὶ μεγάλη δουλειὰ κινδῶν καὶ δὲ θὰ ἦτανε ἄσχημα νὰ γινότανε καὶ κανένα συνέδριο δημοτικιστιῶδωνε γιὰ τὸ σκοπὸ τοῦτο μοναχιά. Αὐτὴ ἴνε ἡ μικρὴ μου γνωμὴ, ποῦ μοῦ ἦρθε, ἀφόντως ἀρχισα νὰ μελετῶ τὰ βιβλία Σας (σὰν τὸ ταξιδοὶ καὶ τὴν ἀπολογία τοῦ κ. Ψυχάρη) ποῦ μοῦ δίνει ἓνας ποῦρος δημοτικιστῆς ἔδω καὶ μοῦ δίνει καὶ τὸ «Νουμά» ταχτικά. Σὰφτὸ τὸ φύλλο διαβάζω κάθε τόσο καὶ γράμματα πολλῶνε ποῦ Σοῦ στέλνουνε γιὰ νὰ Σὲ φχαριστήσουνε γιὰ τὰ βιβλία ποῦ τοὺς στέλνεις. Θὰ σοῦ ζητήσω κ' ἐγὼ τὸ λοιπὸν νὰ μοῦ κάνῃς τὴ χάρι νὰ μοῦ στείλῃς τίποτα βιβλία καὶ ξέρω πῶς θάχῃς τὴ καλωσύνη νὰ τὸ κάνῃς. Γιατὶ τέτοια βιβλία σὰν τὴν Ἰλιάδα, τὸ Βαγγέλιο, τὸ βιβλιαράκι Brugman, ὁ Ταμπουράς κ. ἄ. καλὰ εἶνε νὰ διαβάζωνται ἀπὸ ὅσο τὸ δυνατὸ πλιώτερος. Λυποῦμαι ποῦ οἱ φροντίδες τοῦ πατρικοῦ μου ὄρα-

νοῦ σπητιοῦ δὲ μοῦ δίνουν χέρι νὰ κάνω κ' ἐγὼ τὸ μέρος μου. Γιὰ νὰ μὴ Σὲ βαρῆνω δὲ Σοῦ ἀναφέρω λεπτομέρειες ἀπὸ πολλὰς συζητήσεις ποῦ μοῦ ταχίζουνε. Μονάχι γιὰ νὰ δῆτε τὸ φανατισμὸν καμποσῶνε ἀναφέρω ὅτι προχτὲς ἓνας γυιτροὺς κοντὰ στὰ ἄλλα τὰ κοντὰ ποῦ εἶπε, πρόσεσε πῶς ἂν εἶχε στὸ χέρι του θὰ κρεμοῦσε «τοὺς καταστροφεῖς τῆς γλώσσης». Μοῦ φάνηκε ἄκινῃ τὴ στιγμὴ πῶς δὲν ἦτανε στὰ σωστά του.

Ὅσοσο ἀκατωτέρωντις, Σὰς φχαριστῶ ἀπὸ τὰ τώρα ἀπὸ μέσα ἀπ' τὴ καρδιά.

Πάντα δικός Σας

Υ. Γ. Καὶ πάλι Σὰς παρακαλῶ νὰ μοῦ κάνετε τὴ χάρι νὰ μοῦ στείλετε χωρὶς ἄλλο βιβλία καὶ νὰ εἴστε σίγουρος ὅτι δὲν θὰ πᾶνε στὰ χιμένα, ἀλλὰ θὰ φέρουν τὸν καρπὸ ποῦ πρέπει.

(Ὁ ἴδιος

Ἡ Κοινή Γνώμη

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΛΑΘΙΑ

Φίλε «Νουμά»,

Θὰ σοῦ εἶμαι ὑποχρεωμένος, ἂν τυπώσεις ἓναν πρέχειρο πίνακα λαθῶν ποῦ γίνανε στὰ νέα βιβλία μου, σὰ δὲν πρόφταξε νὰ μπεῖ στὸ τέλος τους.

Ἀργότερα σκοπεύω νὰ τυπώσω μιὰ μικρὴ φυλλάδα σχετικὴ στὴ σειρὰ ὄλων τῶν βιβλίων τῶν «Ἑπτὰ Σφραγίδων» γιὰ τὰ παραράματα τους καὶ τίς μικρὰς ἀλλαγὰς ποῦ συμβῆκανε στὸ μεταξὺ σὲ διάφορες σελίδες. Προπάντων στὴν Ἀγία-Βαρβάρα ποῦ στάθηκε πιδ ἄτυχῃ στὴν ἐκδοσὴ μὲ τὰ τυπογραφικὰ παραελεψίματα ποῦ τὴν ἀσκημίζουνε. Στὸ μεταξὺ ἡ Ἀγία-Βαρβάρα ἔπαθε καὶ σημαντικὴ ἀλλαγὴ στὸ σκηνικὸ τῆς μέρος κὶ ἀπὸ διορθωμένο μόνο κείμενο μεταφράστηκε στὰ γαλλικά.

Τυπογραφικὰ λάθια : - Στὲ «Θέατρο καὶ Πρόξα» σελ. 11, ἀράδα 19, ἀντὶ **συγανὰ** νὰ διαδαστεῖ **σιγανὰ**.

Στὰ «Τρόπαια στὴν Τρικυμιά» σελ. 21, στίχ. 2, ἀντὶ **πρανὰ** = **τρανὰ**

σελ. 32 στίχ. 3

ἀντὶ **ἀἴτοφτέρουνη** = **ἀἴτοστεφάνωτη**.

σελ. 69, στίχ. 10

ἀντὶ **λερεῖς τῆς** = **λερεοὶ τῆς**

Στοὺς «Τσιγγανόθεους» σελ. 39 στίχ. 10

ἀντὶ **τῆ χορδ** = **τὸ χορδ**